

YUBİLEYDƏN YUBİLEYƏ XATIRLANAN YAŞIÇİ

Əbülhəsən Ələkbərzadə indiki zamanda az qala unudulan xalq yazıçılarımızdır. Yubileydən-yubileyə xatırlanan bu yazıçının adını illər boyu yüzlərlə mətbuat orqanının səhifələrində, hər hansı ədəbiyyat dərsliyində axtarsan tapmaq müşkül işdir.

Azərbaycan sovet nəsrinin görkəmli nümayəndələrindən biri olan Əbülhəsən 1904-cü ildə Şamaxı qəzasının Basqal kəndində anadan olmuşdur. Sovet hakimiyyəti qurulduğundan sonra 1925-ci ildə Bakı darülmüəlliminin qurtarmış, Dərbənd pedaqoji texnikumunda müəllim təyin edilmişdir. Bundan sonra ayrı-ayrı illərdə Tovuzda maarif müdürü, Kinematoqrafiya Komitəsində baş redaktor, müxtəlif vaxtlarda iki dəfə "Azərbaycan" jurnalında baş redaktor işləmişdir.

Ədəbi fəaliyyətə 1925-ci ildə "Maarif yolu" jurnalında dərc edilmiş şeirləri ilə başlasa da, çox çəkməmiş nəşrə keçmiş "Maarif və mədəniyyət" jurnalında "Sofi" adlı ilk hekayəsini çap etdirmişdir. "Araz" adlı ilk hekayələr kitabı 1930-cu ildə nəşr edilmişdir.

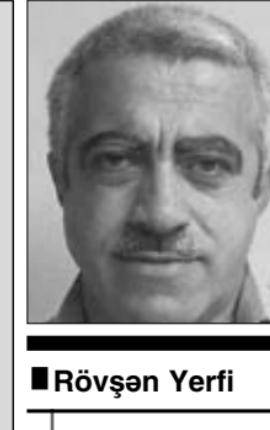
Kənddə kollektivləşmə hərəkatına həsr olunan otuzuncu illərdə qələmə aldığı "Yoxuşlar" romanı Azərbaycan sovet romanlarının ilk nümunələrinən biri idi. İkinci Dünya müharibəsinin iştirakçısı olan yazıçı müharibədən sonra "Müharibə" və "Dostluq qalası" kitablarını yazmışdır. Sevastopolun müdafiəsindən, xalqlar dostluğunundan bəhs edən "Dostluq qalası" romanı oxucular içərisində xüsusi maraqla qarşılandığına görə SSRİ xalqlarının bir çox dillərinə tərcümə edilmişdir.

Əbülhəsən Ələkbərzadə altmışinci illərdə "Tərs adamlar" və "Dünya qopur" romanlarını, ömrünün ahil çağlarında isə "Tamaşa qarının nəvələri", "Utancaq" povestlərini və "Sədaqət" romanını yazmışdır.

Ona 1979-cu ildə Azərbaycan Xalq yazıçısı fəxri adı verilmişdir. 1986-ci ildə 82 yaşında vəfat etmiş yazıçı vəsiyyəti nəzərə alınaraq doğma kəndində dəfn olunmuşdur. O, Fəxri Xiyabandan imtina edən, dünəyaya gəldiyi kəndində uyuyan ilk xalq yazıçısıdır.

Böyük nasırın sağlığında otuz kitabı işiq üzü görə də, ölümündən ötən otuz ilə yaxın keçən müddətdə demek olar ki, bir kitabı belə kütləvi tirajla çap olunmamışdır. Əsərlərindən heç birinin ekranlaşdırılmaması, tamamilə sovet ideologiyasına aid olması onu unutdurana başlıca səbəblərindənir. Şübhəsiz, Sevda və Elmira Ələkbərzadələr kimi tanınmış nəvələrinin babalarının yaradıcılığına olan soyuq münasibəti də bu məsələdə az rol oynamır.

Böyük yazıçısını kimlər unutsa da bir şeyə əminəm ki, Əbülhəsən Ələkbərzadəni ana yurdu Basqal heç zaman unutmayaçaq...

■ Rövşən Yerfi

WWW.KASPI.AZ

7 mart 2015

SERBEST

21